

Deloitte
Statsautoriseret
Revisionspartnerselskab
CVR-nr. 33963556
Vestervangsvej 6
8800 Viborg

Telefon 89 25 25 25
Telefax 89 25 25 50
www.deloitte.dk

Orbicon A/S
Klostermarken 12
8800 Viborg
CVR-nr. 21265543

Årsrapport 2016

Godkendt på selskabets generalforsamling, den 12.05.2017

Dirigent

Navn: Bent Simonsen

Indholdsfortegnelse

	<u>Side</u>
Virksomhedsoplysninger	1
Ledelsespåtegning	2
Den uafhængige revisors revisionspåtegning	3
Ledelsesberetning	6
Koncernens resultatopgørelse for 2016	18
Koncernens balance pr. 31.12.2016	19
Koncernens egenkapitalopgørelse for 2016	21
Koncernens pengestrømsopgørelse for 2016	22
Koncernens noter	23
Modervirksomhedens resultatopgørelse for 2016	28
Modervirksomhedens balance pr. 31.12.2016	29
Modervirksomhedens egenkapitalopgørelse for 2016	31
Modervirksomhedens noter	32
Anvendt regnskabspraksis	38

Virksomhedsoplysninger

Virksomhed

Orbicon A/S
Klostermarken 12
8800 Viborg

CVR-nr.: 21265543
Hjemsted: Viborg
Regnskabsår: 01.01.2016 - 31.12.2016

Telefon: 87281100
Telefax: 87281199
Hjemmeside: www.orbicon.dk
E-mail: info@orbicon.dk

Bestyrelse

Lars Johansson, formand
Birgitte Brinch Madsen
Bent Ejnar Juul Simonsen
Flemming Henze Tomdrup
Christian Herskind Jørgensen
Anette Andersen, medarbejdervalgt
Thomas Bredvig Bjørnskov, medarbejdervalgt
Mads Ventzel, medarbejdervalgt

Direktion

Jesper Nybo Andersen, administrerende direktør

Bank

Handelsbanken

Revisor

Deloitte Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
Vestervangsvej 6
8800 Viborg

Ledelsespåtegning

Bestyrelsen og direktionen har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for regnskabsåret 01.01.2016 - 31.12.2016 for Orbicon A/S.

Årsrapporten aflægges i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31.12.2016 samt af resultatet af koncernens og selskabets aktiviteter og koncernens pengestrømme for regnskabsåret 01.01.2016 - 31.12.2016.

Ledelsesberetningen indeholder efter vores opfattelse en retvisende redegørelse for de forhold, beretningen omhandler.

Årsrapporten indstilles til generalforsamlingens godkendelse.

Viborg, den 13.03.2017

Direktion

Jesper Nybo Andersen
administrerende direktør

Bestyrelse

Lars Johansson
formand

Birgitte Brinch Madsen

Bent Ejnar Juul Simonsen

Flemming Henze Tomdrup

Christian Herskind Jørgensen

Anette Andersen
medarbejdervalgt

Thomas Bredvig Bjørnskov
medarbejdervalgt

Mads Ventzel
medarbejdervalgt

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til kapitalejerne i Orbicon A/S

Konklusion

Vi har revideret koncernregnskabet og årsregnskabet for Orbicon A/S for regnskabsåret 01.01.2016 - 31.12.2016, der omfatter resultatopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis, for såvel koncernen som selskabet samt pengestrømsopgørelse for koncernen. Koncernregnskabet og årsregnskabet udarbejdes efter årsregnskabsloven.

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31.12.2016 samt af resultatet af koncernens og selskabets aktiviteter og koncernens pengestrømme for regnskabsåret 01.01.2016 - 31.12.2016 i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af koncernregnskabet og årsregnskabet". Vi er uafhængige af koncernen i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Ledelsens ansvar for koncernregnskabet og årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et koncernregnskab og et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med årsregnskabsloven. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et koncernregnskab og et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af koncernregnskabet og årsregnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere koncernens og selskabets evne til at fortsætte driften, at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant, samt at udarbejde koncernregnskabet og årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere selskabet, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af koncernregnskabet og årsregnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om koncernregnskabet og årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformation kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugere træffer på grundlag af koncernregnskabet og årsregnskabet.

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, fortager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i koncernregnskabet og årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af koncernens og selskabets interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af koncernregnskabet og årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om koncernens og selskabets evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i koncernregnskabet og årsregnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at koncernen og selskabet ikke længere kan fortsætte driften.
- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af koncernregnskabet og årsregnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om koncernregnskabet og årsregnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.
- Opnår vi tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis for de finansielle oplysninger for virksomhederne eller forretningsaktiviteterne i koncernen til brug for at udtrykke en konklusion om koncernregnskabet. Vi er ansvarlige for at lede, føre tilsyn med og udføre koncernrevisionen. Vi er eneansvarlige for vores revisionskonklusion.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om bl.a. det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om koncernregnskabet og årsregnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af koncernregnskabet og årsregnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med koncernregnskabet eller årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til årsregnskabsloven.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med koncernregnskabet og årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med årsregnskabslovens krav. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Viborg, den 13.03.2017

Deloitte

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
CVR-nr.: 33963556

Kenneth Biirsdahl
statsautoriseret revisor

Jacob Tækker Nørgaard
statsautoriseret revisor

Ledelsesberetning

	2016 t.kr.	2015 t.kr.	2014 t.kr.	2013 t.kr.	2012 t.kr.
Hoved- og nøgletal					
Hovedtal					
Nettoomsætning	522.330	487.265	452.744	413.979	392.837
Bruttoresultat	383.802	358.667	334.663	298.917	281.234
Honoraromsætning	467.619	429.522	396.555	357.917	333.762
Driftsresultat	2.539	21.141	17.976	3.472	13.948
Resultat af finansielle poster	(1.196)	41	159	(397)	123
Årets resultat	123	17.717	12.456	864	10.420
Samlede aktiver	242.863	233.582	185.994	193.802	197.340
Egenkapital ekskl. minoriteter	59.132	64.255	50.795	42.941	46.000
Pengestrømme fra driftsaktivitet	(13.263)	19.375	35.001	26.608	26.692
Pengestrømme fra investeringsaktivitet	(11.138)	(43.383)	(3.337)	(6.027)	(17.130)
Pengestrømme fra finansieringsaktivitet	(5.080)	(5.356)	(6.605)	(5.100)	(3.650)
Gennemsnitligt antal medarbejdere (stk.)	579	519	492	465	429
Nøgletal					
Bruttomargin (%)	73,5	73,6	73,9	72,2	71,6
Egenkapitalens forrentning (%)	0,2	30,8	26,6	1,9	24,5
Soliditetsgrad (%)	24,3	27,5	27,3	22,2	23,3
Overskudsgrad (%)	0,5	4,3	4,0	0,8	3,6
Afkastningsgrad (%)	1,1	10,6	9,8	1,8	7,3
Likviditetsgrad (%)	110,1	109,5	118,2	101,8	101,7
EBITA-Margin (%)	0,5	4,9	4,5	1,0	4,2

Ledelsesberetning

Hoved- og nøgletal er defineret og beregnet i overensstemmelse med Den Danske Finansanalytikerforenings "Anbefalinger & Nøgletal 2015".

Nøgletal	Beregningsformel	Nøgletal udtrykker
Bruttomargin (%)	$\frac{\text{Bruttoresultat} \times 100}{\text{Nettoomsætning}}$	Virksomhedens driftsmæssige gearing.
Egenkapitalens forrentning (%)	$\frac{\text{Årets resultat} \times 100}{\text{Gns. egenkapital ekskl. minoriteter}}$	Virksomhedens forrentning af den kapital, som ejerne har investeret i virksomheden.
Soliditetsgrad (%)	$\frac{\text{Egenkapital ekskl. minoriteter} \times 100}{\text{Samlede aktiver}}$	Virksomhedens finansielle styrke.
Overskudsgrad (%)	$\frac{\text{Driftsresultat} \times 100}{\text{Nettoomsætning}}$	Virksomhedens indtjening.
Afkastningsgrad (%)	$\frac{\text{Driftsresultat} \times 100}{\text{Gennemsnitlige operative aktiver}}$	Virksomhedens forrentning af den samlede kapital.
Likviditetsgrad (%)	$\frac{\text{Omsætningsaktiver} \times 100}{\text{Kortfristede gældsforpligtelser}}$	Virksomhedens evne til at opfylde sine forpligtelser.
EBITA-Margin (%)	$\frac{\text{Driftsresultat} \times 100}{\text{Honoraromsætning}}$	Virksomhedens indtjening målt på honoraromsætning.

Operative aktiver er aktiver i alt fratrukket likvide beholdninger samt andre rentebærende aktiver målt ultimo regnskabsåret.

Ledelsesberetning

Hovedaktivitet

Orbicon A/S er en rådgivningsvirksomhed, som arbejder på at skabe bæredygtige løsninger, giver værdi – for kunderne og samfund. Orbicon A/S arbejder på tværs af områderne miljø, natur, forsyning, infrastruktur, klima, byggeri, arbejdsmiljø, anlæg og informatik.

Udvikling i aktiviteter og økonomiske forhold

Årets resultat

Driftsresultatet EBITDA for 2016 udgør 17 mio. kr. og EBT på 1,3 mio. kr. Resultatet er under budgetniveau og betragtes værende ikke tilfredsstillende.

Vi har nået en nettoomsætning på 522 mio. kr. og en egenomsætning på 474 mio. kr., hvilket er en vækst på 35 mio. kr. svarende til 7,2 %.

Byggeområdet har haft en omsætningsvækst på +20%, hvilket afspejler, at byggeområdet generelt er et marked i vækst, men området har haft en negativ budgetafvigelse. Resultatafvigelsen skyldes væsentlige tab på enkelte byggeprojekter. Projekter, hvis omfang og kompleksitet har været fejlvurderet. Miljø- og forsyningsområdet har haft en omsætning på niveau med 2015 og leveret høj lønsomhed. Informatik har i 2016 revurderet sin produktportefølje og har lukket ikke lønsomme områder ned, hvilket har betydet et omsætningsfald på 15% men til gengæld sikret en lønsomhedsforbedring

Internationalt har vist flot vækst. Lønsomheden i Orbicon Arctic A/S (Grønland) har været væsentlig over budget, men til gengæld har resultatudviklingen i Orbicon AB (Sverige) været under budget. Sverige har haft en ganske betydelig omsætningsvækst, men omkostninger til rekruttering som følge af væksten og systemintegrationen med moderselskabet var dyrt i første halvdel af året, hvorimod anden halvdel af året er virksomheden kommet tilbage på forventet niveau dog uden at kunne indhente hele forårets tab. Samlet leverer international område over budget og går ind i 2017 med en ganske fin pipeline.

Samlet er lønsomheden (EBITDA margin) på virksomhedens egenomsætning 5,1%, hvilket er et fald på 2,7% i forhold til sidste år.

Aktiviteter i årets løb

Vi har i 2016 fokuseret på to forhold:

- Sikre en fortsat udvikling og vækst nationalt og særligt internationalt,
- Udvikle vores forretnings-/projektmodel samt projektledelse så vi fremover ikke bliver ramt af større projekttab.

Informatik divisionen

Området har haft en omsætning på 38,0 mio. kr., hvilket er en reduktion i forhold til året før.

Divisionen har i årets løb standset en række ikke lønsomme aktivitetsområder for at skabe plads til udviklingen af nye områder. Dette har betydet en fremgang i lønsomhed for divisionen både relativt og faktisk.

Ledelsesberetning

Informatik har i årets løb haft fokus på udvikling af datadrevne beslutningsstøtte værktøjer og har bl.a. kørt to pilotprojekter i Herning Vand og HOFOR omkring brug af IBM Watson platformen til at analysere forsyningsdata.

Orbicon Informatik har derudover indgået en aftale med Dansk Fjernvarme Forening (DFF) om udvikling og salg af ledningsregistreringssoftware til alle DFFs nuværende kunder, hvilket betyder, at næsten 130 kunder bliver flyttet over på Orbicons fjernvarmeløsning.

Endelig er informatik ved at justere forretningsmodellen, så vi i højere grad anvender indenlandsk og udenlandsk sourcing som en del af vores leverance, hvilket kan øge vores kompetenceadgang og eksekverings-hastighed.

Forventningerne til 2017 er en vækst i såvel volumen og lønsomhed.

Miljø divisionen

Miljødivisionen har leveret et fint resultat for året, og på trods af en generel markedsafmatning er det lykkedes at fastholde en vækst i omsætning samt et meget flot resultat. Specielt har der været en meget positiv udvikling inden for arbejdsmiljø-, hydrologi- og miljøvurderingsområdet, hvorimod det har været meget vanskeligt at fastholde aktiviteten inden for naturområdet i et markant faldende marked.

I årets løb har vi bl.a. arbejdet med gamle lossepladser, hvor der er deponeret organisk affald, der som led i materialenedbrydningen producerer drivhusgassen metan. Gassen håndteres ved at etablere et såkaldt biocover, hvor de dele af lossepladsen, hvor der slipper mest metan ud, overdækkes. I dæklaget omdanner mikroorganismer metangassen. Til denne kortlægning bruges Orbicon's Matrice 600 lastedrone, som påmonteres en LMM-G (Laser metan skanner). Data fra dronen viser, hvor der er størst udslip, så biocoversystemerne kan placeres optimalt.

Forventningerne til 2017 er forsigtig omsætningsvækst i et meget svært dansk marked. Natur og grundvand er begge markeder, der forventes reduceret. Reduktionen skal kompenseres af vækst i det private marked for anlæg, klima og byggeri i urbant miljø samt et øget fokus på alternative samarbejdsrelationer. Endelig forventes en mere markant væksthastighed på det internationale marked særligt i samarbejdet med det svenske datterselskab.

Forsyning og infrastruktur divisionen

Forsyning og Infrastruktur har haft et fint år trods markedsmæssige udfordringer.

Ledelsesberetning

Der har været omsætningsmæssig fremgang inden for vand- og spildevandsforsyning og klimatilpasning, hvorimod vi har oplevet en opbremsning på infrastrukturområdet.

Forsyningsmarkedet og særligt klimatilpasningsområdet har været negativt påvirket af en politisk uklarhed om den kommunale medfinansieringsandel, og vi har ikke oplevet en politisk vilje til at få en varig løsning på denne uenighed. Markedet forventer, at der i løbet af første halvdel af 2017 kommer en afklaring, så vi kan få gang i en meget vigtig samfundsopgave.

Forventningerne til 2017 er fortsat positiv, og vi regner således med vækst på såvel top- som bundlinje.

Byggeri divisionen

Byggeridivisionen har været præget af meget fin omsætningsvækst. Det er specielt i Hovedstaden, at væksten er sket, hvilket afspejler den generelt høje byggeaktivitet, der er specielt i Københavnsområdet. Udviklingen i Jylland har været mere afdæmpet, hvilket har betydet, at vores aktivitetsniveau i Vest er lidt under niveauet fra året forud.

Området har desværre været ramt af tab på enkelte egne og overtagne sager. Tabsniveauet har betydet, at divisionen som helhed kommer betydeligt dårligere ud af året end budgetteret, og afvigelsen udgør stort set den samlede negative afvigelse i virksomheden som helhed.

Afvigelsen har betydet, at vi specielt i byggeområdet har revurderet vores projekt- og tilbudstilgang, og vi har i årets løb implementeret nye ledelsessystemer til sikring af at en gentagelse undgås. Forventningerne til 2017 er et markant bedre resultat, men stadig under niveauet for de øvrige divisioner, da nogle af vore problemsager også strækker sig ind i 2017.

International divisionen

2016 var i Orbicons strategiplan udpeget som året, hvor vi ville fokusere på vækst i vores internationale forretningsandel.

Dette er også sket. Det internationale område er steget med 45% og udgør nu 11% af virksomhedens omsætning, og området er dermed godt på vej til at opfylde den strategiske målsætning om +20% med udgangen af 2018.

Vi har i 2016 oplevet en fin organisk vækst i den svenske virksomhed og har suppleret vores struktur med et kontor i Kalmar. Orbicon er nu til stede i fire byer i Sverige. Integrationen af den svenske virksomhed i koncernen er nu tilendebragt, og vi er ved at opbygge og udvide det projektmæssige samarbejde mellem forretningsområderne i de 2 lande. Ved indgangen til 2017 har vi som planlagt skiftet topledelsen af virksomheden, og den hidtidige direktør fortsætter i bestyrelsen m.h.p. at sikre kontinuitet i kunderelation og virksomhedsudvikling.

Forventningerne til 2017 er fortsat vækst på det svenske marked såvel organisk og akkvisitivt.

Ledelsesberetning

Vi har ligeledes arbejdet med udvikling af Orbicon Arctic A/S gennem vores kontorer i Nuuk og i Ilulissat. Den grønlandske virksomhed er i 2016 vokset med 20%, og der er potentiale til yderligere vækst. Virksomheden har dog haft udfordringer med at kunne rekruttere de nødvendige ressourcer og har i lyset heraf besluttet at starte en filial i Island for at kunne rekruttere herfra.

Projektmæssigt har udvidelsen af havnen på Qeqertat (Admiralitetssøerne) i Nuuk været fremtrædende. Der er tale om en bygherrerådgiverrolle som skal sikre at dette anlægsprojekt, som nok er et af de største infrastrukturprojekter i det nye Grønlands historie, gennemføres efter planen. Målet er at udvide havnekapaciteten, så det bliver muligt for fragtskibe at sejle med større godsmængde

Vi forventer, at væksten internationalt er noget højere end den danske vækst. Vores målsætning for den internationale omsætning er, at den overstiger 15 % af den samlede omsætning ved udgangen af 2017.

Forventet udvikling

Vi forventer, at Orbicon i 2017 fortsætter såvel omsætningsmæssig vækst nationalt og internationalt, og resultatmæssigt.

CSR: Vi tager ansvar

Vi er en rådgivende virksomhed inden for byggeri, forsyning, miljø, infrastruktur og informatik, og vores væsentligste bidrag til et mere bæredygtigt samfund hænger tæt sammen med vores valg af løsninger i de opgaver, vi løser for vores kunder. Det er eksempelvis, bæredygtige løsninger til byggeriet, genskabe natur og sikre samfundet mod konsekvenserne af klimaforandringer.

Ansvar for miljø og klima

Orbicon har en miljøpolitik som en del af vores forretningsetiske politik (Code of Conduct). I forhold til driften af vores egen virksomhed vil vi:

- Reducere det relative ressourceforbrug og affaldsmængden
- Minimere energiforbruget
- Overholde gældende lovgivning både ved drift af egen virksomhed og som rådgiver for andre.

Vi er som udgangspunkt en kontorarbejdsplads, så vores direkte miljøbelastning sker gennem transport og forbrug af el, varme, vand og papir.

For at reducere transportforbruget anvender vi digitale kommunikationskanaler til direkte dialog og møder på tværs af landet og mellem vore internationale datterselskaber. Vi affaldssorterer papir og pap og har skarpt fokus på forbruget af vand, varme og el.

Ledelsesberetning

Forbrug:			
År	2013	2014	2015
Varmeforbrug i alt pr. m2 (kWh/m2)	86	75	74
Varmeforbrug pr. medarbejder (kWh/medarb.)	3.499	3.259	3.228
Elforbrug i alt pr. m2 (kWh/m2)	43	32	35
Elforbrug pr. medarbejder (kWh/medarb.)	1.732	1.388	1.528
Vandforbrug pr. m2 (m3/m2)	0,15	0,12	0,12
Vandforbrug pr. medarbejder (m3/m2)	6,17	5,2	5,26
Firmakørsel i privatbil (km/medarb.)	4.997	4.468	3.829
Papirforbrug pr. medarbejder (kg/medarb.)	21	20	19

Da vi ikke har modtaget alle årsopgørelserne på energiforbruget for 2016 inden afslutningen af årsregnskabet, rapporteres det grønne regnskab ét år forskudt i forhold til årsrapporten.

I 2016 har vi iværksat et nyt initiativ, hvor vi med hjælp fra DAKA ReFood indsamler madaffald til genanvendelse på den måde som giver bedst mening miljømæssigt og økonomisk. Det madaffald, vi indsamler, bruges i produktionen af biogas, et grønt og CO₂-venligt alternativ til forbrænding.

I 2016 har vi samlet sendt 8.329 kg. til genanvendelse.

Orbicon har ikke en formuleret klimapolitik, men opfatter indsatsen over for klimaet som en integreret del af virksomhedens miljøpolitik

Mangfoldighed i ledelsen

Orbicons politik om det underrepræsenterede køn i ledelsen følger Hedeselskabets koncernpolitik.

Koncernen har følgende politikker for at fremme den kønsmæssige ligestilling på ledelsesniveau:

- Kompetencerne er til enhver tid den afgørende parameter i ansættelser og forfremmelser i koncernen
- Medarbejdere og jobsøgere har samme muligheder for at gøre karriere i koncernen - uanset køn
- Koncernen støtter op omkring initiativer, der får flere unge til at vælge de naturfaglige uddannelser, herunder særlige arrangementer for at få flere piger til at vælge naturfaget.

Andel af kvinder:			
År	2014	2015	2016
Bestyrelse	40%	60%	25%
Bestyrelse (generalforsamlingsvalgte)	0%	33%	20%
Topledelse - Niv. 1 & 2	20%	29%	25%
Niv. 3 + stabschefer	12%	27%	22%
Medarbejdere samlet	36%	37%	37%

Ledelsesberetning

Koncernens minimum måltal for andelen af det underrepræsenterede køn i bestyrelsen, målt på antal repræsentantskabsvalgte bestyrelsesmedlemmer er 17%. Andelen af kvinder i bestyrelsen i Orbicon er på 25% i 2016, og dermed er målet opnået.

Virksomheden er i den tekniske/naturvidenskabelige sektor, hvor der ikke er en ligelig kønsfordeling. Vi har en kvindelig andel af de akademiske medarbejdere på 33% - en andel der er lidt lavere på ledelsesplan.

Den årlige PU Personlige udviklingssamtale omhandler både kompetenceudvikling og karriereplanlægning. Her motiveres den enkelte mandlige eller kvindelige medarbejder til at tænke i karriere, hvor ledelsesvejen udgør en af flere karriereveje.

Vi vil gerne bidrage til at sikre at flere piger tager en teknisk eller naturvidenskabelig uddannelse og som følge heraf deltager vi aktivt i Jet-Net, herunder deltagelse i arrangementet Girls Day In Science.

Arbejdspladsvurdering og medarbejdertilfredshed

I år har vi som tidligere arbejdet med implementering af de handlingsplaner, som var resultatet af den gennemførte APV. Det har resulteret i konkrete tiltag i forhold til bl.a. støj, temperatur m.m. samt at arbejdsmiljørepræsentanterne, er blevet trænet i at kunne vejlede ansatte omkring ergonomiske forhold ved kontorarbejde og indretning af skærmarbejdspladser.

I forbindelse med APV'en blev medarbejderne yderligere spurgt om det psykiske arbejdsmiljø. Resultatet var meget tilfredsstillende og de steder, hvor der var behov for opfølgning, gik HR og QHSE chefen i dialog med den lokale ledelse.

Efteruddannelse og personlig udvikling

Som viden virksomhed satser Orbicon på kontinuerligt at efteruddanne medarbejderne, så de kan fastholde et højt kompetenceniveau. Der gennemføres systematisk uddannelsesplanlægning og der evalueres på opfyldelsesgraden. Efteruddannelse sker gennem internt udviklede kursusforløb i Orbicon Academy, som side-mands-oplæring på projekter eller ved eksterne kurser, længerevarende uddannelsesforløb og gennemførelse af erhvervs-ph.d. projekter.

Omkostninger til efteruddannelse i gennemsnit pr. medarbejder:			
År	2013	2014	2015
Branche gennemsnit	5.800	5.900	7.500
Orbicon	9.108	9.275	8.401

Kilde: FRI's Brancheundersøgelse 2015. I og med at tallene for FRI's Brancheundersøgelse først er tilgængelige ultimo 2 kvartal kan vi kun sammenligne tal fra 2015.

Ledelsesberetning

I år har vi implementeret en ny projektlederuddannelse. Formålet med denne uddannelse er at sikre ensartet viden og kompetencer ift. Orbicons arbejdsgange og forretningsprocesser.

Vi har i vores byggeri division i 2016 gennemført et omfattende 3D digitaliseringsprojekt BUILDS. Alle medarbejdere er blevet tilbudt kurser i de nye arbejdsmetoder.

Sikkerhed og sundhed

Orbicon har et aktivt forebyggende sikkerheds- og sundhedsarbejde. I 2015 ændrede vi strukturen i vores arbejdsmiljøorganisation, så vi nu har en repræsentant på alle vores lokationer. Vi har i 2016 kunnet se effekten af den nye struktur, der har medført en mere synlig arbejdsmiljøorganisation, og der er bedre kontakt mellem arbejdsmiljørepræsentanter og ansatte.

Vi har som virksomhed ganske få arbejdsskader. Der var fire i 2016 (pr. 9. november), tre i 2015 og ingen i 2014 - ingen af dem alvorlige. Vi er dog opmærksomme på, at tendensen er stigende, og har derfor i 2016 igangsat tiltag for at arbejde systematisk med læring fra nærved-hændelser som forebyggende indsats.

Socialt ansvar

Vi har en politik i forhold til socialt ansvar, der er en del af vores forretningsetiske politik (Code of Conduct).

Vi stræber efter at være en social ansvarlig virksomhed. Dette sikres ved:

- At der vedligeholdes en personalepolitik, som sætter mål for medarbejdernes faglige efteruddannelse og personlige træning
- At der er et aktivt og forebyggende sikkerheds- og sundhedsarbejde på arbejdspladsen
- At der er etableret pensions- og sundhedsordning for virksomhedens ansatte, som sikrer, at ansatte, også efter at tilknytningen til arbejdsmarkedet er ophørt, kan have en tryk tilværelse
- At virksomheden gennemføres af en ledelsesstil, som understøtter en tillidsfuld og udviklende atmosfære, hvor der er plads til individualitet.

Tiltag vedr. sikkerheds- og sundhedsarbejdet er beskrevet i afsnittet ovenfor.

Vi har en obligatorisk pensionsordning og en firmabetalt sundhedsforsikring.

Orbicon er medlem af Foreningen Byggeriets Samfundsansvar, og har derigennem tilsluttet os deres charter. Byggebranchen fylder meget i Danmark i forhold til miljø og bæredygtighed samt arbejdspladser og arbejdsforhold, og de deltagende parter i charteret forpligter sig til at tage et ansvar for disse ting.

Når underleverandøren er valgt og indgår i Orbicons løsning af en konkret opgave, er virksomheden underlagt Orbicons Code of Conduct, som er tilgængelig via Orbicons hjemmeside. Orbicons løbende leverandør evaluering omfatter fokusområderne fra Code of Conduct samt andre forretningskritiske parametre. Identificeres

Ledelsesberetning

afvigende adfærd i forhold til fastsatte krav og forventninger, vurderer Orbicons ledelse om samarbejdet kan fortsætte.

Orbicon har ingen særskilt politik omkring menneskerettigheder, men i vores forretningsetiske politik (Code of Conduct) forholder vi os til menneskerettigheder. Her står bl.a., at "Vi overholder menneskerettighederne og de politiske, kulturelle og religiøse skikke i de lande, vi arbejder i." Noget vi naturligvis har fokus på, når vi arbejder internationalt.

En primær del af vores internationale arbejde leveres gennem internationale donorer, hvoraf følger et direkte ansvar for overholdelse af menneskerettigheder. Således involveres lokale samarbejdspartnere, som instrueres i Orbicons forretningsetiske principper og overholdelsen sikres gennem direkte samarbejde.

En stor del af vore øvrige internationale projekter omhandler slamhåndtering, som udføres altid gennem lokale total entreprenører. Arbejdet udføres indtil videre alene i ilande. Gennem dialog i forbindelse med valg af samarbejdspartner sikrer vi fælles forretningsetiske principper.

Vi har generelt en høj datasikkerhed, som håndteres af Dalgasgroup-koncernen.

Videndeling, udvikling og kvalitet

Orbicon vil gerne bidrage til den samfundsmæssige udvikling og være med til at højne vidensniveauet inden for vores faglige områder.

Vi deltager i udviklingsprojekter sammen med forskningsinstitutioner, andre virksomheder og offentlige myndigheder. Vi deltager f.eks. i projektet om Blå Biomasse, hvor vi udvikler metoder til at fjerne næringsstoffer samtidig med, at man dyrker biomasse til energi, fødevarer eller foder. Det gør vi bl.a. sammen med Aarhus Universitet, Teknologisk Institut samt udenlandske universiteter og myndigheder. Vi deltager også i udviklings samarbejdet Vand i Byer sammen med DTU, Teknologisk Institut og en stor del af de danske forsyningsvirksomheder.

Vi tager hvert år nye praktikanter for at støtte op om, at vi får nogle nye og dygtige kræfter ud på arbejdsmarkedet. I 2016 har vi haft 16 praktikanter og 3 elever.

Derudover er der løbende studerende, der skriver deres hovedopgave hos os, hvor vi stiller kontor og vejledning til rådighed, og vi understøtter, at ledende medarbejdere og virksomhedens eksperter deltager som undervisere og censorer på højere læreanstalter.

I 2016 har vi fungeret som virksomhedspartner i projektet Refugee Professional Program, som gennemføres af IDA med støtte fra bl.a. Industriens fond og Dansk Flygtningehjælp. Projektets formål er at afhjælpe ingeniørmanglen i Danmark ved at integrere flygtninge med en ingeniør- eller naturvidenskabelig baggrund

Ledelsesberetning

på det danske arbejdsmarked. Vi har i den forbindelse haft ingeniører i virksomhedspraktik og har afholdt virksomhedsbesøg for 26 flygtninge.

Vi har i 2016 i samarbejde med Engineer the Future, en teknologisk alliance bestående af 50 virksomheder, uddannelsessteder og interesseorganisationer afholdt virksomhedsbesøg for gymnasieklasser, hvor formålet har været at motivere gymnasieelever til at uddanne sig inden for ingeniør- og naturvidenskab for at afhjælpe den fremtidige mangel på ingeniører og kandidater med en naturvidenskabelig baggrund.

Derudover stiller vi ressourcer til rådighed for:

- Foreningen af Rådgivende Ingeniører (FRI)
- CONCITO - Den Grønne Tænketa
- Byggeriets samfundsansvar
- DI´s faglige miljø og energiudvalg
- DI´s branchenetværk Viden rådgiverne
- Spildevandskomiteen
- ATV
- Brancheforeningen - Dansk Miljøteknologi
- IDA-miljø
- Miljø og naturklagenævnets ekspertpanel
- Diverse kommunale klimaråd
- Danish Water Forum
- Jet-Net – skole-virksomhedssamarbejde
- Engineer the Future – samarbejder der vil skabe flere ingeniører og teknologiekspertes
- Molio – Byggeriets Videnscenter (tidligere bips)

Mange af vores projekter har stor indflydelse på omgivelserne. Derfor gennemgår alle vores projekter en systematisk kvalitetssikring efter et standardiseret kvalitetssikringssystem, som lægger sig op af ISO 9000.

Kvalitet

Mange af vores projekter har stor indflydelse på omgivelserne. Derfor gennemgår alle vores projekter en systematisk kvalitetssikring efter et standardiseret kvalitetssikringssystem, som lægger sig op af ISO 9000.

Ejerforhold

Orbicon er 100% ejet af Dalgasgroup A/S, der er den erhvervsdrivende del af foreningen, Hedeselskabet. Hedeselskabet arbejder for at forbedre bo- og levevilkårene og for at udnytte naturressourcerne til gavn for samfundet gennem forskning, udvikling og formidling inden for natur, miljø og energi, og udbyttet fra Orbicons virksomhed bidrager til at foreningen kan indfri sit formål.

Vi har et særligt fokus på eventuelle interessekonflikter, der kunne opstå mellem koncernforbundne selskaber i forbindelse med arbejde med koncernen som rådgiver og udfører.

Ledelsesberetning

Begivenheder efter balancedagen

Der er fra balancedagen og frem til i dag ikke indtrådt forhold, som forrykker vurderingen af års- og koncernregnskabet.

Koncernens resultatopgørelse for 2016

	<u>Note</u>	<u>2016 t.kr.</u>	<u>2015 t.kr.</u>
Nettoomsætning	1	522.330	487.265
Andre driftsindtægter		3.286	4.547
Andre eksterne omkostninger	2	(141.814)	(133.145)
Bruttoresultat		383.802	358.667
Personaleomkostninger	3	(361.652)	(320.306)
Af- og nedskrivninger	4	(14.481)	(12.418)
Andre driftsomkostninger		(5.130)	(4.802)
Driftsresultat		2.539	21.141
Indtægter af kapitalandele i associerede virksomheder		(413)	169
Andre finansielle indtægter		25	181
Andre finansielle omkostninger		(808)	(309)
Resultat før skat		1.343	21.182
Skat af årets resultat	5	(1.220)	(3.465)
Årets resultat	6	123	17.717

Koncernens balance pr. 31.12.2016

	<u>Note</u>	<u>2016 t.kr.</u>	<u>2015 t.kr.</u>
Færdiggjorte udviklingsprojekter		3.195	633
Erhvervede licenser		3.875	1.841
Erhvervede lignende rettigheder		3.500	4.500
Goodwill		46.091	52.573
Immaterielle anlægsaktiver	7	56.661	59.547
Produktionsanlæg og maskiner		1.094	979
Andre anlæg, driftsmateriel og inventar		3.379	3.202
Indretning af lejede lokaler		755	1.668
Materielle anlægsaktiver	8	5.228	5.849
Kapitalandele i associerede virksomheder		1.899	2.313
Tilgodehavender hos associerede virksomheder		385	385
Finansielle anlægsaktiver	9	2.284	2.698
Anlægsaktiver		64.173	68.094
Råvarer og hjælpematerialer		210	119
Varer under fremstilling		2.000	2.000
Fremstillede varer og handelsvarer		362	357
Varebeholdninger		2.572	2.476
Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser		106.565	107.294
Igangværende arbejder for fremmed regning		58.506	40.764
Tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder		413	648
Tilgodehavender hos associerede virksomheder		5	4
Andre tilgodehavender		1.785	2.383
Tilgodehavende selskabsskat		536	918
Periodeafgrænsningsposter	11	5.393	5.978
Tilgodehavender		173.203	157.989
Likvide beholdninger		2.915	5.023
Omsætningsaktiver		178.690	165.488
Aktiver		242.863	233.582

Koncernens balance pr. 31.12.2016

	<u>Note</u>	<u>2016 t.kr.</u>	<u>2015 t.kr.</u>
Virksomhedskapital		22.000	22.000
Reserve for udviklingsomkostninger		2.246	0
Overført overskud eller underskud		28.461	37.175
Forslag til udbytte for regnskabsåret		6.425	5.080
Egenkapital		59.132	64.255
Udskudt skat	12	21.492	18.168
Hensatte forpligtelser		21.492	18.168
Bankgæld		54.888	27.515
Igangværende arbejder for fremmed regning		23.473	27.789
Leverandører af varer og tjenesteydelser		17.530	18.205
Gæld til tilknyttede virksomheder		2.465	6.609
Skyldig selskabsskat		1.103	168
Anden gæld		62.780	70.873
Kortfristede gældsforpligtelser		162.239	151.159
Gældsforpligtelser		162.239	151.159
Passiver		242.863	233.582
Associerede virksomheder	10		
Ikke-indregnede leje- og leasingforpligtelser	14		
Eventualforpligtelser	15		
Transaktioner med nærtstående parter	16		
Koncernforhold	17		
Dattervirksomheder	18		

Koncernens egenkapitalopgørelse for 2016

	Virksomheds- kapital t.kr.	Reserve for udviklings- omkostninger t.kr.	Overført overskud eller underskud t.kr.	Forslag til udbytte for regnskabs- året t.kr.
Egenkapital primo	22.000	0	37.175	5.080
Udbetalt ordinært udbytte	0	0	0	(5.080)
Øvrige egenkapitalposter	0	0	(166)	0
Årets resultat	0	2.246	(8.548)	6.425
Egenkapital ultimo	22.000	2.246	28.461	6.425
				I alt t.kr.
Egenkapital primo				64.255
Udbetalt ordinært udbytte				(5.080)
Øvrige egenkapitalposter				(166)
Årets resultat				123
Egenkapital ultimo				59.132

Koncernens pengestrømsopgørelse for 2016

	<u>Note</u>	<u>2016 t.kr.</u>	<u>2015 t.kr.</u>
Driftsresultat		2.539	21.142
Af- og nedskrivninger		14.481	12.419
Ændringer i arbejdskapital	13	(32.921)	(14.644)
Pengestrømme vedrørende primær drift		(15.901)	18.917
Modtagne finansielle indtægter		25	179
Betalte finansielle omkostninger		(808)	(309)
Refunderet/(betalt) selskabsskat		3.421	588
Pengestrømme vedrørende drift		(13.263)	19.375
Køb mv. af immaterielle anlægsaktiver		(7.819)	(5.527)
Køb mv. af materielle anlægsaktiver		(3.179)	(2.197)
Salg af materielle anlægsaktiver		1	34
Køb af virksomheder		0	(35.729)
Andre pengestrømme vedrørende investeringer		(141)	36
Pengestrømme vedrørende investeringer		(11.138)	(43.383)
Afdrag på lån mv.		0	(1.062)
Udbetalt udbytte		(5.080)	(4.294)
Pengestrømme vedrørende finansiering		(5.080)	(5.356)
Ændring i likvider		(29.481)	(29.364)
Likvider primo		(22.492)	6.872
Likvider ultimo		(51.973)	(22.492)
Likvider ultimo sammensætter sig af:			
Likvide beholdninger		2.915	5.023
Kortfristet gæld til banker		(54.888)	(27.515)
Likvider ultimo		(51.973)	(22.492)

Koncernens noter

	2016 t.kr.	2015 t.kr.
1. Nettoomsætning		
Skandinavien	525.465	473.509
Øvrige verden	4.108	13.756
	529.573	487.265
	2016 t.kr.	2015 t.kr.
2. Honorar til generalforsamlingsvalgt revisor		
Lovpligtig revision	318	391
Andre erklæringsopgaver med sikkerhed	14	16
Skatterådgivning	35	17
Andre ydelser	80	298
	447	722
	2016 t.kr.	2015 t.kr.
3. Personaleomkostninger		
Gager og lønninger	337.739	299.067
Pensioner	4.301	4.861
Andre omkostninger til social sikring	8.569	4.195
Andre personaleomkostninger	13.922	12.183
Personaleomkostninger overført til aktiver	(2.879)	0
	361.652	320.306
	579	519
Gennemsnitligt antal fuldtidsansatte medarbejdere		

Med henvisning til Årsregnskabsloven §98b, stk. 2 er der ikke oplyst omkring vederlag til ledelsen.

	2016 t.kr.	2015 t.kr.
4. Af- og nedskrivninger		
Afskrivninger på immaterielle anlægsaktiver	10.705	9.599
Afskrivninger på materielle anlægsaktiver	3.774	2.852
Tab og gevinst ved salg af immaterielle og materielle anlægsaktiver	2	(33)
	14.481	12.418

Koncernens noter

	2016	2015		
	t.kr.	t.kr.		
5. Skat af årets resultat				
Aktuel skat	1.862	446		
Ændring af udskudt skat	3.324	5.112		
Regulering vedrørende tidligere år	(3.966)	(220)		
Effekt af ændrede skattesatser	0	(1.873)		
	1.220	3.465		
	2016	2015		
	t.kr.	t.kr.		
6. Forslag til resultatdisponering				
Ordinært udbytte for regnskabsåret	6.425	5.080		
Overført til øvrige reserver	2.246	0		
Overført resultat	(8.548)	12.637		
	123	17.717		
	Færdig-	Erhvervede	Erhvervede	Goodwill
	gjorte	licenser	lignende	t.kr.
	udviklings-	t.kr.	rettigheder	
	projekter		t.kr.	
	t.kr.			
7. Immaterielle anlægsaktiver				
Kostpris primo	5.949	19.933	4.500	105.548
Tilgange	2.879	3.690	0	1.250
Kostpris ultimo	8.828	23.623	4.500	106.798
Af- og nedskrivninger primo	(5.316)	(18.092)	0	(52.975)
Årets afskrivninger	(317)	(1.656)	(1.000)	(7.732)
Af- og nedskrivninger ultimo	(5.633)	(19.748)	(1.000)	(60.707)
Regnskabsmæssig værdi ultimo	3.195	3.875	3.500	46.091

Orbicon A/S har indregnet et udviklingsprojekt vedrørende software til ledningsregistrering i fjernvarmeselskaber på baggrund af indgået aftale om minimum 5 år samarbejde med DFF-EDB omkring salg og distribution af softwareløsningen. Produktet henvender sig generelt til fjernvarmeselskaber og har et betydeligt potentiale udover det danske marked. Målingen er foretaget på baggrund af medgåede lønomkostninger tillagt IPO samt udlæg og fratrukket den af DFF-EDB betalte andel af udviklingen. Der foretages hvert år en vurdering af, om der er behov for yderligere nedskrivning udover afskrivningerne. Såfremt der er indikation på værdiforringelse, nedskrives projektet til genindvindingsværdi.

Koncernens noter

	Produk- tionsanlæg og maskiner t.kr.	Andre anlæg, drifts- materiel og inventar t.kr.	Indretning af lejede lokaler t.kr.
8. Materielle anlægsaktiver			
Kostpris primo	6.386	10.897	6.158
Valutakursreguleringer	(21)	(11)	0
Tilgange	653	2.353	174
Afgange	(394)	(530)	(58)
Kostpris ultimo	6.624	12.709	6.274
Af- og nedskrivninger primo	(5.407)	(7.695)	(4.490)
Valutakursreguleringer	5	4	0
Årets afskrivninger	(518)	(2.169)	(1.087)
Tilbageførsel ved afgange	390	530	58
Af- og nedskrivninger ultimo	(5.530)	(9.330)	(5.519)
Regnskabsmæssig værdi ultimo	1.094	3.379	755
		Kapital- andele i associerede virk- somheder t.kr.	Tilgode- havender hos associerede virk- somheder t.kr.
9. Finansielle anlægsaktiver			
Kostpris primo		2.465	385
Kostpris ultimo		2.465	385
Opskrivninger primo		(152)	0
Afskrivninger på goodwill		(117)	0
Andel af årets resultat		(297)	0
Opskrivninger ultimo		(566)	0
Regnskabsmæssig værdi ultimo		1.899	385

Goodwill indregnet i kapitalandele i associerede virksomheder udgør pr. 31.12.2016 1.168 t.kr.

	Hjemsted	Ejer- andel %
10. Associerede virksomheder		
Pluss Leadership A/S	Aarhus	35,0

Koncernens noter

11. Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter består af forudbetalte omkostninger primært vedrørende husleje og forsikringer.

	2016 t.kr.	2015 t.kr.
12. Udskudt skat		
Immaterielle anlægsaktiver	51	(1.188)
Materielle anlægsaktiver	(2.366)	(2.489)
Tilgodehavender	33.040	37.156
Fremførbare skattemæssige underskud	(7.640)	(15.311)
	23.085	18.168

Bevægelser i året

Primo	18.168
Indregnet i resultatopgørelsen	4.917
Ultimo	23.085

	2016 t.kr.	2015 t.kr.
13. Ændring i arbejdskapital		
Ændring i varebeholdninger	(97)	443
Ændring i tilgodehavender	(15.596)	(17.815)
Ændring i leverandørgæld mv.	(17.228)	2.728
	(32.921)	(14.644)

	2016 t.kr.	2015 t.kr.
14. Ikke-indregnede leje- og leasingforpligtelser		
Forpligtelser i henhold til leje- eller leasingkontrakter med tredjemand frem til udløb	160.690	169.209

15. Eventualforpligtelser

Der er i forbindelse med igangværende og gennemførte projekter stillet garantier for t.kr. 865. Beløbet udgjorde for 2015 t.kr. 340. Herudover er koncernen forpligtet i henhold til Alm. Betingelser for Rådgivning (ABR89).

Koncernen indgår i en dansk sambeskatning med Dalgasgroup A/S som administrationselskab. Koncernen hæfter derfor i henhold til selskabsskattelovens regler herom fra og med regnskabsåret 2013 for indkomstskatter mv. for de sambeskattede selskaber og fra og med 1. juli 2012 ligeledes for eventuelle forpligtelser til at indeholde kildeskat på renter, royalties og udbytter for de sambeskattede selskaber.

Koncernens noter

16. Transaktioner med nærtstående parter

Transaktioner med nærtstående parter oplyses kun i årsrapporten, såfremt de ikke er på markedsmæssige vilkår. Transaktionerne mellem Orbicon-koncernen og nærtstående parter er på markedsmæssige vilkår.

17. Koncernforhold

Navn og hjemsted for modervirksomheden, der udarbejder koncernregnskab for den største koncern:
Det Danske Hedeselskab, Viborg.

Navn og hjemsted for modervirksomheden, der udarbejder koncernregnskab for den mindste koncern:
Orbicon A/S, Viborg.

	<u>Hjemsted</u>	<u>Ejer- andel %</u>
18. Dattervirksomheder		
LHE af 1/1-2010 A/S	Viborg	100,0
Orbicon Arctic A/S	Nuuk, Grønland	100,0
Orbicon AB	Göteborg, Sverige	100,0

Modervirksomhedens resultatopgørelse for 2016

	<u>Note</u>	<u>2016 t.kr.</u>	<u>2015 t.kr.</u>
Nettoomsætning	1	466.124	451.679
Andre driftsindtægter		3.701	3.883
Andre eksterne omkostninger	2	(121.886)	(118.372)
Bruttoresultat		347.939	337.190
Personaleomkostninger	3	(330.994)	(302.668)
Af- og nedskrivninger	4	(12.778)	(11.366)
Andre driftsomkostninger		(4.113)	(3.836)
Driftsresultat		54	19.320
Indtægter af kapitalandele i tilknyttede virksomheder		1.352	1.039
Indtægter af kapitalandele i associerede virksomheder		(413)	169
Andre finansielle indtægter	5	59	235
Andre finansielle omkostninger		(753)	(250)
Resultat før skat		299	20.513
Skat af årets resultat	6	(176)	(2.796)
Årets resultat	7	123	17.717

Modervirksomhedens balance pr. 31.12.2016

	<u>Note</u>	<u>2016 t.kr.</u>	<u>2015 t.kr.</u>
Færdiggjorte udviklingsprojekter		3.195	633
Erhvervede licenser		3.872	1.836
Erhvervede lignende rettigheder		3.500	4.500
Goodwill		36.798	42.165
Immaterielle anlægsaktiver	8	47.365	49.134
Produktionsanlæg og maskiner		583	590
Andre anlæg, driftsmateriel og inventar		2.726	2.869
Indretning af lejede lokaler		704	1.647
Materielle anlægsaktiver	9	4.013	5.106
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder		17.108	15.863
Kapitalandele i associerede virksomheder		1.899	2.313
Tilgodehavender hos associerede virksomheder		385	385
Finansielle anlægsaktiver	10	19.392	18.561
Anlægsaktiver		70.770	72.801
Råvarer og hjælpematerialer		210	119
Varer under fremstilling		2.000	2.000
Fremstillede varer og handelsvarer		14	7
Varebeholdninger		2.224	2.126
Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser		97.203	97.173
Igangværende arbejder for fremmed regning		53.794	37.250
Tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder		591	2.001
Tilgodehavender hos associerede virksomheder		5	4
Andre tilgodehavender		2.291	2.545
Tilgodehavende selskabsskat		0	314
Periodeafgrænsningsposter	11	3.851	4.529
Tilgodehavender		157.735	143.816
Likvide beholdninger		437	5.347
Omsætningsaktiver		160.396	151.289
Aktiver		231.166	224.090

Modervirksomhedens balance pr. 31.12.2016

	Note	2016 t.kr.	2015 t.kr.
Virksomhedskapital	12	22.000	22.000
Reserve for udviklingsomkostninger		2.246	0
Overført overskud eller underskud		28.461	37.175
Forslag til udbytte for regnskabsåret		6.425	5.080
Egenkapital		59.132	64.255
Udskudt skat	13	20.753	18.285
Hensatte forpligtelser		20.753	18.285
Bankgæld		51.789	25.286
Igangværende arbejder for fremmed regning		23.381	27.657
Leverandører af varer og tjenesteydelser		15.382	16.019
Gæld til tilknyttede virksomheder		2.448	6.595
Skyldig selskabsskat		1.121	0
Anden gæld		57.160	65.993
Kortfristede gældsforpligtelser		151.281	141.550
Gældsforpligtelser		151.281	141.550
Passiver		231.166	224.090
Ikke-indregnede leje- og leasingforpligtelser	14		
Eventualforpligtelser	15		
Nærtstående parter med bestemmende indflydelse	16		
Transaktioner med nærtstående parter	17		

Modervirksomhedens egenkapitalopgørelse for 2016

	Virksomheds- kapital t.kr.	Reserve for udviklings- omkostninger t.kr.	Overført overskud eller underskud t.kr.	Forslag til udbytte for regnskabs- året t.kr.
Egenkapital primo	22.000	0	37.175	5.080
Udbetalt ordinært udbytte	0	0	0	(5.080)
Øvrige egenkapitalposter	0	0	(166)	0
Årets resultat	0	2.246	(8.548)	6.425
Egenkapital ultimo	22.000	2.246	28.461	6.425
				I alt t.kr.
Egenkapital primo				64.255
Udbetalt ordinært udbytte				(5.080)
Øvrige egenkapitalposter				(166)
Årets resultat				123
Egenkapital ultimo				59.132

Modervirksomhedens noter

	2016 t.kr.	2015 t.kr.
1. Nettoomsætning		
Danmark	469.259	446.225
Øvrige verden	4.108	5.454
	473.367	451.679
	2016 t.kr.	2015 t.kr.
2. Honorar til generalforsamlingsvalgt revisor		
Lovpligtig revision	204	294
Andre erklæringsopgaver med sikkerhed	14	16
Skatterådgivning	16	13
Andre ydelser	17	268
	251	591
	2016 t.kr.	2015 t.kr.
3. Personaleomkostninger		
Gager og lønninger	313.235	283.063
Pensioner	4.298	4.115
Andre omkostninger til social sikring	3.756	4.095
Andre personaleomkostninger	12.584	11.395
Personaleomkostninger overført til aktiver	(2.879)	0
	330.994	302.668
Gennemsnitligt antal fuldtidsansatte medarbejdere	536	486

Med henvisning til Årsregnskabsloven §98b, stk. 2 er der ikke oplyst omkring vederlag til ledelsen.

	2016 t.kr.	2015 t.kr.
4. Af- og nedskrivninger		
Afskrivninger på immaterielle anlægsaktiver	9.588	8.838
Afskrivninger på materielle anlægsaktiver	3.174	2.546
Tab og gevinst ved salg af immaterielle og materielle anlægsaktiver	16	(18)
	12.778	11.366

Modervirksomhedens noter

	2016 t.kr.	2015 t.kr.
5. Andre finansielle indtægter		
Finansielle indtægter fra tilknyttede virksomheder	53	62
Renteindtægter i øvrigt	6	173
	59	235

	2016 t.kr.	2015 t.kr.
6. Skat af årets resultat		
Aktuel skat	1.673	0
Ændring af udskudt skat	2.468	4.889
Regulering vedrørende tidligere år	(3.965)	(220)
Effekt af ændrede skattesatser	0	(1.873)
	176	2.796

	2016 t.kr.	2015 t.kr.
7. Forslag til resultatdisponering		
Ordinært udbytte for regnskabsåret	6.425	5.080
Overført til øvrige reserver	2.246	0
Overført resultat	(8.548)	12.637
	123	17.717

	Færdig- gjorte udviklings- projekter t.kr.	Erhvervede licenser t.kr.	Erhvervede lignende rettigheder t.kr.	Goodwill t.kr.
8. Immaterielle anlægsaktiver				
Kostpris primo	2.575	19.597	4.500	71.599
Tilgange	2.879	3.690	0	1.250
Kostpris ultimo	5.454	23.287	4.500	72.849
Af- og nedskrivninger primo	(1.942)	(17.761)	0	(29.434)
Årets afskrivninger	(317)	(1.654)	(1.000)	(6.617)
Af- og nedskrivninger ultimo	(2.259)	(19.415)	(1.000)	(36.051)
Regnskabsmæssig værdi ultimo	3.195	3.872	3.500	36.798

Modervirksomhedens noter

Orbicon A/S har indregnet et udviklingsprojekt vedrørende software til ledningsregistrering i fjernvarmeselskaber på baggrund af indgået aftale om minimum 5 år samarbejde med DFF-EDB omkring salg og distribution af softwareløsningen. Produktet henvender sig generelt til fjernvarmeselskaber og har et betydeligt potentiale udover det danske marked. Målingen er foretaget på baggrund af medgåede lønomkostninger tillagt IPO samt udlæg og fratrukket den af DFF-EDB betalte andel af udviklingen. Der foretages hvert år en vurdering af, om der er behov for yderligere nedskrivning udover afskrivningerne. Såfremt der er indikation på værdiforringelse, nedskrives projektet til genindvindingsværdi.

	Produk- tionsanlæg og maskiner t.kr.	Andre anlæg, drifts- materiel og inventar t.kr.	Indretning af lejede lokaler t.kr.
9. Materielle anlægsaktiver			
Kostpris primo	5.869	10.119	6.134
Tilgange	330	1.645	110
Afgange	(394)	(530)	(58)
Kostpris ultimo	5.805	11.234	6.186
Af- og nedskrivninger primo	(5.279)	(7.250)	(4.487)
Årets afskrivninger	(333)	(1.788)	(1.053)
Tilbageførsel ved afgange	390	530	58
Af- og nedskrivninger ultimo	(5.222)	(8.508)	(5.482)
Regnskabsmæssig værdi ultimo	583	2.726	704

Modervirksomhedens noter

	Kapital- andele i tilknyttede virk- somheder t.kr.	Kapital- andele i associerede virk- somheder t.kr.	Tilgode- havender hos associerede virk- somheder t.kr.
10. Finansielle anlægsaktiver			
Kostpris primo	52.278	2.465	385
Kostpris ultimo	52.278	2.465	385
Nedskrivninger primo	(36.415)	(152)	0
Valutakursreguleringer	(166)	0	0
Afskrivninger på goodwill	(1.115)	(117)	0
Andel af årets resultat	2.468	(297)	0
Andre reguleringer	58	0	0
Nedskrivninger ultimo	(35.170)	(566)	0
Regnskabsmæssig værdi ultimo	17.108	1.899	385

Andre reguleringer består af regulering af modregning i tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder vedrørende LHE af 1/1-2010 A/S.

Koncerngoodwill indregnet i kapitalandele i tilknyttede virksomheder udgør pr. 31.12.2016 9.293 t.kr. og indregnet i kapitalandele i associerede virksomheder udgør pr. 31.12.2016 1.168 t.kr.

	Hjemsted	Ejer- andel %
Kapitalandele i associerede virksomheder omfatter:		
Pluss Leadership A/S	Aarhus	35,0

11. Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter består af forudbetalte omkostninger primært vedrørende husleje og forsikringer.

	Antal	Pålydende værdi t.kr.	Nominel værdi t.kr.
12. Virksomhedskapital			
Aktier	22.000	1	22.000
	22.000		22.000

Modervirksomhedens noter

	2016 t.kr.	2015 t.kr.
13. Udskudt skat		
Immaterielle anlægsaktiver	51	(1.342)
Materielle anlægsaktiver	(2.311)	(2.455)
Tilgodehavender	29.676	36.899
Fremførbare skattemæssige underskud	(6.663)	(14.817)
	20.753	18.285
Bevægelser i året		
Primo	18.285	
Indregnet i resultatopgørelsen	2.468	
Ultimo	20.753	

	2016 t.kr.	2015 t.kr.
14. Ikke-indregnede leje- og leasingforpligtelser		
Forpligtelser i henhold til leje- eller leasingkontrakter med tredjemand frem til udløb	159.798	168.102

15. Eventualforpligtelser

Der er i forbindelse med igangværende og gennemførte projekter stillet garantier for t.kr. 865. Beløbet udgjorde for 2015 t.kr. 340. Herudover er selskabet forpligtet i henhold til Alm. Betingelser for Rådgivning (ABR89).

Selskabet indgår i en dansk sambeskatning med Dalgasgroup A/S som administrationsselskab. Selskabet hæfter derfor i henhold til selskabsskattelovens regler herom fra og med regnskabsåret 2013 for indkomstskatter mv. for de sambeskattede selskaber og fra og med 1. juli 2012 ligeledes for eventuelle forpligtelser til at indeholde kildekat på renter, royalties og udbytter for de sambeskattede selskaber.

16. Nærtstående parter med bestemmende indflydelse

Dalgasgroup A/S, Klostermarken 12, Viborg ejer alle aktier i selskabet og har dermed bestemmende indflydelse på dette.

Det danske Hedeselskab, Klostermarken 12, Viborg har via sit ejerskab af Dalgasgroup A/S bestemmende indflydelse på Orbicon A/S.

Selskabets direktion og bestyrelse har tegningsret og har dermed bestemmende indflydelse på Orbicon A/S.

Modervirksomhedens noter

17. Transaktioner med nærtstående parter

Transaktioner med nærtstående parter oplyses kun i årsrapporten, såfremt de ikke er på markedsmæssige vilkår. Transaktionerne mellem Orbicon A/S og nærtstående parter er på markedsmæssige vilkår.

Anvendt regnskabspraksis

Regnskabsklasse

Årsrapporten for koncernen Orbicon A/S er aflagt i overensstemmelse med årsregnskabslovens bestemmelser for store klasse C-virksomheder.

Ændringer i anvendt regnskabspraksis

Den forventede restværdi efter afsluttet brugstid revurderes løbende. Tidligere blev restværdien opgjort på tidspunktet for aktivets ibrugtagen uden efterfølgende revurdering.

I overensstemmelse med årsregnskabslovens overgangsbestemmelser revurderes restværdien af materielle anlægsaktiver alene fremadrettet, første gang pr. 31.12.2016.

Herudover er årsrapporten aflagt efter samme regnskabspraksis som sidste år.

Generelt om indregning og måling

Aktiver indregnes i balancen, når det som følge af en tidligere begivenhed er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde koncernen, og aktivets værdi kan måles pålideligt.

Forpligtelser indregnes i balancen, når koncernen som følge af en tidligere begivenhed har en retlig eller faktisk forpligtelse, og det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå koncernen, og forpligtelsens værdi kan måles pålideligt.

Ved første indregning måles aktiver og forpligtelser til kostpris. Måling efter første indregning sker som beskrevet for hver enkelte regnskabspost nedenfor.

Ved indregning og måling tages hensyn til forudsigelige risici og tab, der fremkommer, inden årsrapporten aflægges, og som be- eller afkræfter forhold, der eksisterede på balancedagen.

I resultatopgørelsen indregnes indtægter, i takt med at de indtjenes, mens omkostninger indregnes med de beløb, der vedrører regnskabsåret.

Koncernregnskabet

Koncernregnskabet omfatter modervirksomheden og de virksomheder (dattervirksomheder), som kontrolleres af modervirksomheden. Modervirksomheden anses for have kontrol, når den direkte eller indirekte ejer mere end 50% af stemmerettigheden eller på anden måde kan udøve eller faktisk udøver bestemmende indflydelse. Virksomheder, hvori koncernen direkte eller indirekte besidder mellem 20% og 50% af stemmerettighederne og udøver betydelig, men ikke bestemmende indflydelse, betragtes som associerede virksomheder.

Konsolideringsprincipper

Koncernregnskabet er udarbejdet på grundlag af regnskaber for Orbicon A/S og dens datterselskaber. Udarbejdelse af koncernregnskabet sker ved sammenlægning af regnskabsposter af ensartet karakter. Ved konsolideringen foretages eliminering af koncerninterne indtægter og omkostninger, interne mellemværender

Anvendt regnskabspraksis

og udbytter samt fortjenester og tab ved transaktioner mellem de konsoliderede virksomheder. De regnskaber, der anvendes til brug for konsolideringen, udarbejdes i overensstemmelse med koncernens regnskabspraksis.

I koncernregnskabet indregnes dattervirksomhedernes regskabsposter 100%.

Kapitalandele i dattervirksomheder udlignes med den forholdsmæssige andel af dattervirksomhedernes nettoaktiver på overtagelsestidspunktet opgjort til dagsværdi.

Virksomhedssammenslutninger

Nyerhvervede eller nystiftede virksomheder indregnes i koncernregnskabet fra henholdsvis overtagelsestidspunktet og stiftelsestidspunktet. Solgte eller afviklede virksomheder indregnes i den konsoliderede resultatopgørelse frem til henholdsvis afståelsestidspunktet og afviklingstidspunktet.

Ved køb af nye virksomheder anvendes overtagelsesmetoden, hvorefter de nytilkøbte virksomheders identificerbare aktiver og forpligtelser måles til dagsværdi på overtagelsestidspunktet. Der hensættes alene til dækning af omkostninger ved omstruktureringer i den erhvervede virksomhed i det omfang, de er besluttet i den erhvervede virksomhed inden overtagelsen. Der tages hensyn til skatteeffekten af de foretagne omvurderinger.

Positive forskelsbeløb (goodwill) mellem kostprisen for den erhvervede kapitalandel og dagsværdien af de overtagne aktiver og forpligtelser indregnes under immaterielle anlægsaktiver og afskrives systematisk over resultatopgørelsen efter en individuel vurdering af brugstiden. Hvis der ikke kan skønnes en pålidelig brugstid fastsættes denne til 10 år. Negative forskelsbeløb (negativ goodwill) indregnes i resultatopgørelsen som en indtægt.

Fortjeneste eller tab ved afhændelse af kapitalandele

Fortjeneste eller tab ved afhændelse eller afvikling af dattervirksomheder opgøres som forskellen mellem salgssummen eller afviklingssummen og den regnskabsmæssige værdi af nettoaktiverne på henholdsvis afhændelses- og afviklingstidspunktet, inklusive ikke afskrevet goodwill samt forventede omkostninger til salg eller afvikling.

Omregning af fremmed valuta

Transaktioner i fremmed valuta omregnes ved første indregning til transaktionsdagens kurs. Tilgodehavender, gældsforpligtelser og andre monetære poster i fremmed valuta, som ikke er afregnet på balancedagen, omregnes til balancedagens kurs. Valutakursdifferencer, der opstår mellem transaktionsdagens kurs og kursen på henholdsvis betalingsdagen og balancedagen, indregnes i resultatopgørelsen som finansielle poster. Materielle og immaterielle anlægsaktiver, varebeholdninger og andre ikke-monetære aktiver, der er købt i fremmed valuta, omregnes til historiske kurser.

Ved indregning af udenlandske dattervirksomheder, der er selvstændige enheder, omregnes resultatopgørelserne til gennemsnitlige valutakurser for månederne, som ikke afviger væsentligt fra transaktionsdagens kurser. Balanceposterne omregnes til balancedagens valutakurser. Goodwill betragtes som tilhørende den

Anvendt regnskabspraksis

selvstændige udenlandske enhed og omregnes til balancedagens kurs. Kursdifferencer, opstået ved omregning af udenlandske dattervirksomheders egenkapital ved årets begyndelse til balancedagens valutakurser samt ved omregning af resultatopgørelser fra gennemsnitskurser til balancedagens valutakurser, indregnes direkte på egenkapitalen.

Resultatopgørelse

Nettoomsætning

Omsætning af handelsvarer og fremstillede færdigvarer indregnes i resultatopgørelsen, når levering og risikoovergang til køber har fundet sted, hvilket svarer til fakturerings tidspunktet. Nettoomsætning indregnes eksklusive moms, afgifter og rabatter i forbindelse med salget og måles til salgsværdien af det fastsatte vederlag.

Igangværende arbejder for fremmed regning indregnes i nettoomsætningen, i takt med at produktionen udføres, således at nettoomsætningen svarer til salgsværdien af det i regnskabsåret udførte arbejde (produktionsmetoden).

Indtægter fra abonnementsaftaler, hvor koncernen skal levere en serviceydelse, indregnes i forhold til timer til rådighed pr. måned over abonnementsperioden.

Sammensatte kontrakter

Koncernen indgår typisk kontrakter, som omfatter en kombination af softwarelicenser og konsulent-/installationsydelser. Disse kontrakter klassificeres enten som kontrakter med flere elementer eller sammensatte kontrakter.

Kontrakter med flere elementer er kontrakter, hvor pris og øvrige væsentlige forhold i kontrakten forhandles uafhængigt af hinanden. For denne gruppe af kontrakter indregnes de enkelte elementer individuelt, således at salg af software og konsulent-/installationsydelser indregnes separat i henhold til ovenstående praksis.

Sammensatte kontrakter er kontrakter, hvor pris og øvrige væsentlige forhold forhandles samlet og ikke kan adskilles. Disse typer af kontrakter indregnes samlet efter den praksis, som er gældende for hovedelementet i kontrakten, som typisk er konsulent-/installationsydelsen.

Segmentoplysninger

Der gives oplysninger på geografiske markeder. Segmentoplysninger følger koncernens regnskabspraksis. Segmentoplysninger er ikke givet på forretningsområder i henhold til ÅRL § 96.

Andre driftsindtægter

Andre driftsindtægter indeholder regnskabsposter af sekundær karakter i forhold til koncernens hovedaktiviteter, herunder lejeindtægter.

Andre eksterne omkostninger

Andre eksterne omkostninger omfatter omkostninger, der vedrører virksomhedens primære aktiviteter, herunder lokaleomkostninger, kontorholdsomkostninger, reparations- og vedligeholdelsesomkostninger.

Anvendt regnskabspraksis

Personaleomkostninger

Personaleomkostninger omfatter løn og gager såvel som omkostninger til social sikring, pensioner o.l. for virksomhedens medarbejdere.

Af- og nedskrivninger

Af- og nedskrivninger af materielle og immaterielle anlægsaktiver består af regnskabsårets af- og nedskrivninger opgjort ud fra henholdsvis de fastsatte restværdier og brugstider for de enkelte aktiver og gennemførte nedskrivningstest og af gevinster og tab ved salg af materielle og immaterielle anlægsaktiver.

Andre driftsomkostninger

Andre driftsomkostninger indeholder regnskabsposter af sekundær karakter i forhold til koncernens hovedaktiviteter.

Indtægter af kapitalandele i tilknyttede virksomheder

I moderselskabets resultatopgørelse indregnes den forholdsmæssige andel af de enkelte dattervirksomheders resultat efter skat efter fuld eliminering af intern avance/tab og fradrag af afskrivning på goodwill.

Indtægter af kapitalandele i associerede virksomheder

I moderselskabets og koncernens resultatopgørelse indregnes den forholdsmæssige andel af de enkelte associerede virksomheders resultat efter skat efter fuld eliminering af intern avance/tab og fradrag af afskrivning på goodwill.

Andre finansielle indtægter

Finansielle indtægter indeholder renter, kursgevinster vedrørende værdipapirer, gæld og transaktioner i fremmed valuta, amortisering af finansielle aktiver og forpligtelser samt tillæg og godtgørelser under acontoskatteordningen mv.

Andre finansielle omkostninger

Finansielle indtægter indeholder renter, kurstab vedrørende værdipapirer, gæld og transaktioner i fremmed valuta, amortisering af finansielle aktiver og forpligtelser samt tillæg og godtgørelser under acontoskatteordningen mv.

Skat

Selskabet er sambeskattet med de danske datterselskaber samt danske søsterselskaber, der i henhold til reglerne om tvungen sambeskatning er omfattet af sambeskatningen i koncernen. Den aktuelle selskabsskat fordeles mellem de sambeskattede selskaber i forhold til disses skattepligtige indkomster med fuld fordeling og med refusion vedrørende skattemæssige underskud. Dalgasgroup A/S er administrationselskab for sambeskatningen og afregner som følge heraf alle betalinger af selskabsskat med skattemyndighederne.

Årets skat, der består af årets aktuelle skat og forskydning i udskudt skat – herunder som følge af ændring i skattesats - indregnes i resultatopgørelsen med den del, der kan henføres til årets resultat, og direkte i egenkapitalen med den del, der kan henføres til posteringer direkte på egenkapitalen.

Anvendt regnskabspraksis

Balance

Goodwill

Goodwill er positive forskelsbeløb mellem kostpris og brugsværdien af overtagne aktiver og forpligtelser i virksomhedsovertagelsen. Goodwill afskrives liniært over den vurderede brugstid, der fastlægges på baggrund af ledelsens erfaringer inden for de enkelte forretningsområder. Brugstiderne er fastlagt ud fra en vurdering af, i hvilket omfang der er tale om strategisk erhvervede virksomheder med en stærk markedsposition og langsigtet indtjeningsprofil. Hvis brugstiden ikke kan skønnes pålideligt fastsættes den til 10 år. Brugstiderne revurderes årligt. De anvendte afskrivningsperioder udgør 5-20 år.

Goodwill nedskrives til genindvindingsværdi, hvis denne er lavere end den regnskabsmæssige værdi. Der foretages årligt nedskrivningstest af hvert enkelt aktiv henholdsvis grupper af aktiver.

Immaterielle rettigheder mv.

Immaterielle rettigheder mv. omfatter færdiggjorte udviklingsprojekter og erhvervede licenser.

Udviklingsprojekter vedrørende produkter og processer, der er klart definerede og identificerbare, hvor den tekniske udnyttelsesgrad, tilstrækkelige ressourcer og et potentielt fremtidigt marked eller udviklingsmulighed i virksomheden kan påvises, og hvor det er hensigten at fremstille, markedsføre eller anvende det pågældende produkt eller den pågældende proces, indregnes som immaterielle anlægsaktiver, såfremt kostprisen kan opgøres pålideligt, og der er tilstrækkelig sikkerhed for, at den fremtidige indtjening kan dække produktions-, salgs- og administrationsomkostninger samt udviklingsomkostningerne. Øvrige udviklingsomkostninger indregnes i resultatopgørelsen, efterhånden som omkostningerne afholdes. Ved indregning af udviklingsprojekter som immaterielle anlægsaktiver bindes et beløb svarende til de afholdte omkostninger på egenkapitalen under reserve for udviklingsomkostninger, der nedbringes i takt med af- og nedskrivninger på udviklingsprojekterne.

Kostprisen for udviklingsprojekter omfatter omkostninger, herunder gager og afskrivninger, der direkte og indirekte kan henføres til udviklingsprojekterne.

Færdiggjorte udviklingsprojekter afskrives liniært over den forventede brugstid, der fastsættes ud fra en konkret vurdering af det enkelte udviklingsprojekt. Såfremt brugstiden ikke kan skønnes pålideligt fastsættes den til 10 år.

Erhvervede immaterielle rettigheder i form af patenter og licenser, herunder software, måles til kostpris med fradrag af akkumulerede afskrivninger.

Der foretages lineære afskrivninger over den forventede brugstid, baseret på følgende vurdering af aktivernes forventede brugstider eller resterende patent- og aftaleperioder:

Udviklingsprojekter	3-5 år
Licenser aftaleperioden, dog maksimalt	20 år
Erhvervede licenser	3-8 år

Anvendt regnskabspraksis

Immaterielle rettigheder mv. nedskrives til genindvindingsværdi, såfremt denne er lavere end den regnskabsmæssige værdi. Der foretages årligt nedskrivningstest af hvert enkelt aktiv henholdsvis grupper af aktiver.

Materielle anlægsaktiver

Indretning af lejede lokaler, produktionsanlæg og maskiner samt andre anlæg, driftsmateriel og inventar værdiansættes til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger.

Kostprisen omfatter anskaffelsespris samt direkte omkostninger til klargøring af aktivet indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til at blive taget i brug.

Afskrivningsgrundlaget er kostpris med fradrag af forventet restværdi efter afsluttet brugstid. Der foretages lineære afskrivninger baseret på følgende vurdering af aktivernes forventede brugstider:

Indretning af lejede lokaler	6-15 år
Produktionsanlæg og maskiner	3-6 år
Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	6-8 år

Forventede brugstider og restværdier revurderes årligt.

Materielle anlægsaktiver nedskrives til genindvindingsværdi, såfremt denne er lavere end den regnskabsmæssige værdi. Der foretages årligt nedskrivningstest af hvert enkelt aktiv henholdsvis grupper af aktiver.

Fortjeneste og tab ved afhændelse af materielle anlægsaktiver opgøres som forskellen mellem salgsprisen med fradrag af salgsomkostninger og den regnskabsmæssige værdi på salgstidspunktet. Fortjeneste eller tab indregnes i resultatopgørelsen under af- og nedskrivninger.

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder indregnes og måles i modervirksomhedens regnskab efter den indre værdi metodes (equity-metoden). Dette indebærer, at kapitalandelene måles til den forholdsmæssige andel af virksomhedernes indre værdi med fradrag for urealiseret koncernintern avance.

I resultatopgørelsen indregnes moderselskabets andel af virksomhedernes resultat efter eliminering af urealiserede koncerninterne fortjeneste og tab og med fradrag eller tillæg af afskrivning på henholdsvis goodwill eller negativ goodwill.

Nettoopskrivning af kapitalandele i dattervirksomheder overføres i forbindelse med resultatdisponeringen til reserve for nettoopskrivning af kapitalandele under egenkapitalen, i det omfang den regnskabsmæssige værdi overstiger kostprisen.

Ved køb af kapitalandele i dattervirksomheder anvendes overtagelsesmetoden, jævnfør beskrivelsen ovenfor under virksomhedssammenslutninger.

Anvendt regnskabspraksis

Kapitalandele i associerede virksomheder

Kapitalandele i associerede virksomheder værdiansættes efter den indre værdi metode (equity-metoden) til den forholdsmæssige ejede andel af virksomhedernes egenkapital med fradrag for urealiseret koncernintern avance.

I resultatopgørelsen indregnes moderselskabets andel af virksomhedernes resultat efter eliminering af urealiserede koncerninterne fortjeneste og tab og med fradrag eller tillæg af afskrivning på henholdsvis goodwill eller negativ goodwill.

Nettoopskrivning af kapitalandele i associerede virksomheder overføres i forbindelse med resultatdisponeringen til reserve for nettoopskrivning af kapitalandele under egenkapitalen, i det omfang den regnskabsmæssige værdi overstiger kostprisen.

Ved køb af kapitalandele i associerede virksomheder anvendes overtagelsesmetoden, jævnfør beskrivelsen ovenfor under virksomhedssammenslutninger.

Tilgodehavender

Tilgodehavender måles til amortiseret kostpris, der sædvanligvis svarer til nominel værdi, med fradrag af nedskrivninger til imødegåelse af forventede tab.

Varebeholdninger

Råvarer, hjælpematerialer og handelsvarer værdiansættes til kostpris, opgjort efter FIFO-metoden (først ind - først ud), eller nettorealiseringsværdi, hvor denne er lavere.

Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen med tillæg af hjemtagelsesomkostninger.

Varer under fremstilling og fremstillede færdigvarer er optaget til kalkuleret kostpris, bestående af råvarer, direkte løn samt tillæg for indirekte produktionsomkostninger eller nettorealiseringsværdi, hvor denne er lavere.

Indirekte produktionsomkostninger omfatter indirekte materialer og løn, omkostninger til vedligeholdelse af og af- og nedskrivninger på de i produktionsprocessen benyttede maskiner, bygninger og udstyr samt omkostninger til produktionsadministration og -ledelse. Finansieringsomkostninger indregnes ikke i kostprisen.

Nettorealiseringsværdi for varebeholdninger opgøres som forventet salgspris med fradrag af færdiggørelsesomkostninger og omkostninger, der skal afholdes for at effektuere salget.

Igangværende arbejder for fremmed regning

Igangværende arbejder for fremmed regning måles til salgsværdien af det udførte arbejde med fradrag af aconto-faktureringer. Salgsværdien måles på baggrund af færdiggørelsesgraden på balancedagen og de samlede forventede indtægter på det enkelte igangværende arbejde.

Færdiggørelsesgraden for den enkelte ydelse er normalt beregnet som forholdet mellem det anvendte ressourceforbrug og det totale budgetterede ressourceforbrug. For enkelte ydelser, hvor ressourceforbruget ikke

Anvendt regnskabspraksis

kan anvendes som grundlag, er der i stedet benyttet forholdet mellem afsluttede delaktiviteter og de samlede delaktiviteter for den enkelte ydelse.

Såfremt salgsværdien af en ydelseskontrakt ikke kan opgøres pålideligt, måles salgsværdien til de medgåede omkostninger eller til nettorealisationsværdien, hvis denne er lavere.

Finansieringsomkostninger vedrørende ydelser medregnes ikke i værdien af igangværende arbejder. Omkostninger i forbindelse med salgs- og tilbudsarbejde til opnåelse af kontrakter udgiftsføres i resultatopgørelsen under andre eksterne omkostninger i det regnskabsår, hvori omkostningerne afholdes.

Acontofaktureringer modregnes i værdien af den enkelte kontrakt, og nettoposten indregnes som et aktiv i det omfang, de ikke overstiger det aktiverede beløb. Såfremt acontofaktureringer overstiger værdien af det aktiverede beløb, indregnes nettoposten i forudbetalinger vedrørende igangværende arbejder under kortfristede gældsforpligtelser.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter indregnet under aktiver omfatter afholdte omkostninger, der vedrører efterfølgende regnskabsår. Periodeafgrænsningsposter måles til kostpris.

Likvide beholdninger

Likvide beholdninger omfatter kontante beholdninger og bankindeståender.

Udbytte

Udbytte indregnes som en gældsforpligtelse på det tidspunkt, hvor det er vedtaget på generalforsamlingen. Det foreslåede udbytte for regnskabsåret vises som en særskilt post i egenkapitalen. Ekstraordinære udbytter vedtaget i regnskabsåret indregnes direkte på egenkapitalen ved udlodning og vises som en særskilt post i ledelsens forslag til resultatdisponering.

Udskudt skat

Udskudt skat måles efter den balanceorienterede gældsmetode af alle midlertidige forskelle mellem regnskabsmæssig og skattemæssig værdi af aktiver og forpligtelser, hvor den skattemæssige værdi af aktiverne opgøres med udgangspunkt i den planlagte anvendelse af det enkelte aktiv.

Udskudt skat beregnes på grundlag af de skatteregler og skattesatser, der med balancedagens lovgivning vil være gældende, når den udskudte skat forventes udløst som aktuel skat. Ændring i udskudt skat som følge af ændringer i skattesatser indregnes i resultatopgørelsen.

Operationelle leasingaftaler

Leasingydelser vedrørende operationelle leasing-aftaler indregnes lineært i resultatopgørelsen over leasingperioden.

Andre finansielle forpligtelser

Andre finansielle forpligtelser måles til amortiseret kostpris, der sædvanligvis svarer til nominel værdi.

Anvendt regnskabspraksis

Tilgodehavende og skyldig selskabsskat

Aktuelle skatteforpligtelser eller tilgodehavende aktuel skat indregnes i balancen opgjort som beregnet skat af årets skattepligtige indkomst, der er reguleret for betalt acontoskat.

Pengestrømsopgørelsen

Pengestrømsopgørelsen for koncernen opstilles efter den indirekte metode med udgangspunkt i driftsresultat.

Pengestrømsopgørelsen viser likviditet fra driften, investeringer, finansiering og årets forskydning i likviditet samt likvider ved årets begyndelse og slutning. Der er ikke udarbejdet særskilt pengestrømsopgørelse for moderselskabet, da denne er indeholdt i pengestrømsopgørelsen for koncernen.

Likviditetsvirkningen af køb og salg af virksomheder vises separat under pengestrømme vedrørende investeringsaktiviteter. I pengestrømsopgørelsen indregnes pengestrømme vedrørende købte virksomheder fra anskaffelsestidspunktet, og pengestrømme vedrørende solgte virksomheder indregnes frem til salgstidspunktet.

Pengestrømme fra driften opgøres som årets resultat reguleret for ikke-kontante driftsposter og ændring i driftskapital.

Pengestrømme fra investeringer omfatter køb og salg af immaterielle, materielle og finansielle anlægsaktiver.

Pengestrømme fra finansiering omfatter optagelse og afdrag på langfristet og kortfristet gæld til finansierings- og kreditinstitutter samt foretagne udlodninger.

Likvider omfatter likvide beholdninger samt den andel af kortfristet gæld til kreditinstitutter, der indgår som en del af koncernens løbende likviditetsstyring.